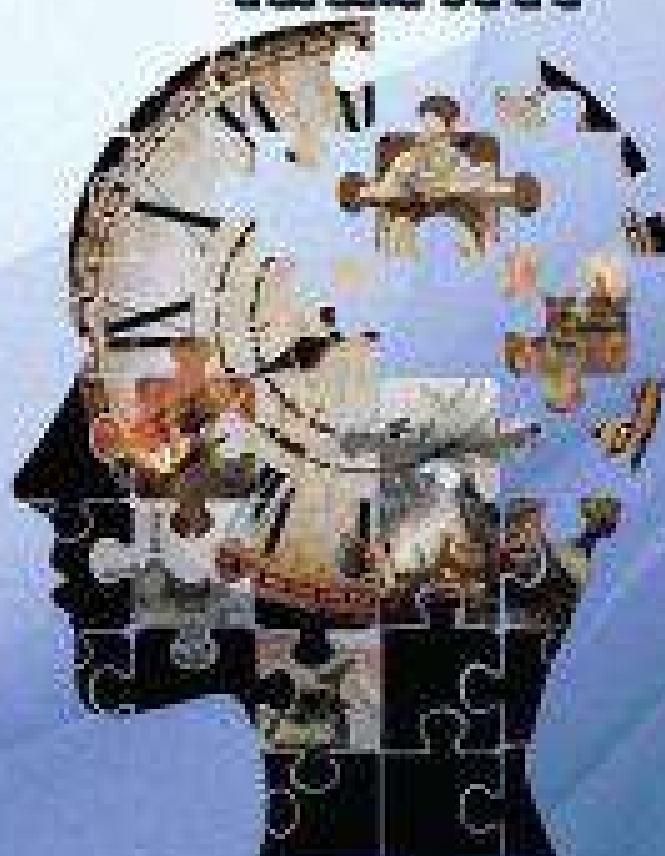

Донецький національний університет імені Василя Стуса
За сприяння
Програми імені Ковальських
Канадського інституту українських студій

ТРАНСФОРМАЦІЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

Спеціальний випуск

Вінниця 2018

ВІСНИК ІСТОРІОГРАФІЇ І ПАМ'ЯТІ

**Донецький національний університет
імені Василя Стуса**

Історичний факультет

**ІСТОРИЧНІ І ПОЛІТОЛОГІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Рік заснування – 1999

**Спеціальний випуск:
*доповіді на міжнародній науково-практичній
конференції «Трансформації історичної пам'яті»***

Вінниця 2018

Головний редактор: Темірова Н. Р., д-р іст. наук, проф.

Заступник головного редактора: Гедьо А. В., д-р іст. наук, проф.

Відповідальний секретар: Кузіна К. В., канд. іст. наук, доц.

Редколегія: Аваліані Е., д-р іст. наук, проф., професор факультету соціальних наук Міжнародного Чорноморського університету (Грузія); Бут О. М., д-р іст. наук, проф., професор кафедри історії України Донецького національного університету імені Василя Стуса; Грідіна І. М., д-р іст. наук, проф., професор кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Маріупольського державного університету; Дудко І. Д., д-р іст. наук, проф., завідувач кафедри політичної історії ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; Задунайський В. В., д-р іст. наук, проф., професор кафедри світової історії нового і новітнього часу Українського католицького університету; Іваницька О. П., д-р іст. наук, проф., професор кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Донецького національного університету імені Василя Стуса; Литвиненко Р. О., д-р іст. наук, проф., завідувач кафедри всесвітньої історії Донецького національного університету імені Василя Стуса; Петкевич К., доктор габ., проф., директор Східного інституту Університету ім. Адама Міцкевича в Познані (Польща); Романова І., д-р іст. наук, проф., професор академічного департаменту історії Європейського гуманітарного університету (Литва); Стяжкіна О. В., д-р іст. наук, проф., ст. наук. співробітник відділу історії України другої половини ХХ століття Інституту історії України НАН України; Тодоров І. Я., д-р іст. наук, проф., професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій Ужгородського національного університету.

Рекомендовано до друку

Вченою радою Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 7 від 26.01.2018 р.)

Включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з історичних наук, затвердженого наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Зареєстровано Міністерством юстиції України. Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації: Серія КВ № 16418 – 4890 ПР від 01.12.2009 р.

Адреса редакції:

Історичний факультет,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса,
вул. 600-річчя, 21,
Вінниця, 21021

© Донецький національний університет
імені Василя Стуса

E-mail: istordoslidzhennya@gmail.com

Електронна версія – <http://jhpr.donnu.edu.ua/index>

Зміст

Фактори формування історичної пам'яті

- Avaliani E., Machitidze I.* **FACTORS OF THE FORMATION OF HISTORICAL MEMORY: ATHENS AS AN EXAMPLE OF MALE GENERALIZED DEMOCRACY**7
- Добржанський О.* **ВПЛИВ СУЧАСНИХ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНЦІВ ТА ПОЛЯКІВ**.....16
- Орлова Т.* **ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ: КАЗУС СУЧАСНОЇ РОСІЇ**.....23
- Городня Н.* **ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ**28
- Маховська С.* **АНТРОПОЛОГІЯ КАТАСТРОФИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ТРАНСЛЯЦІЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ**.....33
- Маргулов А.* **ТЕАТРАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ МЕНШИН (НА ПРИКЛАДІ АССИРІЙСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У 1920–1930-х РР.)**39

Політики пам'яті

- Киридон А.* **«ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ» У ПРОСТОРІ ПОЛІТИКИ ПАМ'ЯТІ**.....45
- Бабка В.* **«ВІЙНИ ПАМ'ЯТЕЙ» ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ В УКРАЇНІ**53
- Смоленчук А.* **КУЛЬТУРА ПАМ'ЯТИ И ИСТОРИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ**58
- Ганаба С.* **ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ЧИННИК КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА**.....67
- Богінська І.* **ВПЛИВ КОЛЕКТИВНОЇ ПАМ'ЯТІ НА ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ**76
- Гордієнко М.* **КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ МАЙДАНУ ЯК ВІЗІЯ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ**.....81

Вплив історичної пам'яті на культурну та національну ідентичність

Усатенко І. ІСТОРИЧНА ТРАВМА: СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ ЧИ НОВИЙ МЕТАНАРАТИВ?..... 89

Гонтарська О. ІСТОРИЧНЕ КІНО В ДОСЛІДЖЕННЯХ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ ЧАСІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ 97

Кондратюк О. МЕХАНІЗМИ КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ РАДЯНСЬКОГО СЕЛЯНИНА У 1920–1940-х РР. НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКОГО ПОГРАНИЧЧЯ..... 103

Шульга С. ВОЛИНСЬКІ ЧЕХИ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ..... 109

Васянович О. НИЩЕННЯ РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ ЕТНІЧНОЇ САМОБУТНОСТІ УКРАЇНЦІВ ЗА УСНОІСТОРИЧНИМИ СВИДЧЕННЯМИ..... 116

Історична пам'ять в Україні

Надтока О. РЕВОЛЮЦІЙНА ДОБА У СПРИЙНЯТТІ ЇЇ СУЧАСНИКІВ-УКРАЇНЦІВ (НА ПРИКЛАДІ ЛИСТІВОК 1917–1921-х РР.)... 122

Отземко О. РАДЯНСЬКА МЕМУАРИСТИКА ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ МІФУ ПРО ЖОВТНЕВУ РЕВОЛЮЦІЮ (НА МАТЕРІАЛАХ ДОНЕЧЧИНИ) 128

Скакальська І. ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ У МУЗЕЙНОМУ ПРОСТОРІ (КРІЗЬ ПРИЗМУ МИНУЛОГО КРЕМЕНЕЧЧИНИ У 1921–1939-му РР.) 134

Кучеренко С. РОДИННИЙ АРХІВ НАЩАДКІВ ІВАНА І ЮРІЯ ЛИП ЯК МІСЦЕ ПАМ'ЯТІ..... 140

Богуненко В. ФОРМУВАННЯ МОНОПРОФІЛЬНИХ МІСТ ЯК СКЛАДОВА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ДОНБАСУ: ЧАСОВО-ЯРСЬКИЙ АРЕАЛ..... 145

Остапчук О. «ЖИТТЯ ЖИТТЯМ ЗАВОДУ»: НОСТАЛЬГІЯ В ІНДИВІДУАЛЬНІЙ ПАМ'ЯТІ РОБІТНИКІВ..... 153

Петрович В. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У СФЕРІ РЕСТИТУЦІЇ І ПОВЕРНЕННЯ АРХІВНОЇ УКРАЇНІКИ 156

Історична пам'ять на пострадянському просторі та в країнах Центральної Європи

Троян С. КУЛЬТУРА ПАМ'ЯТІ В ПОТРАКТУВАННІ МИНУЛОГО: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ТА ПОЛЬЩІ 162

Стрільчук Л. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНЦІВ ТА ПОЛЯКІВ: ПОШУК ШЛЯХІВ ПРИМИРЕННЯ ЧИ ПРИВІД ДО КОНФЛІКТУ? 176

Зубко О. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МІЖВОЄННОЇ ПРАЗЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ (1918–1939 РР.) 183

Петренко А. ВОССТАНОВЛЕНИЕ ТРАВМИРОВАННОЙ ПАМ'ЯТИ (НА ОСНОВЕ УСТНОЙ ИСТОРИИ ДЕПОРТИРОВАННЫХ ЛЮДЕЙ ИЗ МОЛДАВСКОЙ ССР, 1941, 1949, 1951 ГГ.) 192

Слесаренко А. МОДЕЛЮВАННЯ МЕМОРАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕЖИМУ «НОРМАЛІЗАЦІЇ» В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ НА ПРИКЛАДІ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО СЕРІАЛУ «30 ВИПАДКІВ МАЙОРА ЗЕМАНА»..... 198

Історична наука та історична пам'ять

Курзенкова А. ПРО ЩО ПРОМОВЛЯЮТЬ ПЕЙЗАЖ І КАМЕНІ – НОСІЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ЕПОХИ ВІКІНГІВ 202

Христан Н. КОРОЛЬ ДАНИЛО РОМАНОВИЧ В ІСТОРИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ГАЛИЦЬКИХ РУСОФІЛІВ: КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ 207

Литвиненко Р. ІСТОРІЯ СЕЛА ВЕСЕЛА ГОРА НА ЛУГАНЩИНІ: ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ І ДОКУМЕНТОВАНА РЕАЛЬНІСТЬ..... 211

Шандра І. ПРЕДСТАВНИЦЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМЦІВ НА МЕЖІ ХІХ–ХХ СТ.: ЗМІНИ НАУКОВИХ ОБРАЗІВ 218

Темірова Н. ІСТОРІЯ ДВОР'ЯН: МІЖ ПАМ'ЯТТЮ ТА БЕЗПАМ'ЯТСТВОМ 224

Задунайський В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ УКРАЇНСЬКИХ КОЗАЦЬКИХ ТРАДИЦІЙ ТА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ НА ВІЙСЬКОВЕ БУДІВНИЦТВО ЗА ЧАСІВ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 РР. 230

Бут О. ТРАГЕДІЯ ГРЕКІВ ДОНБАСУ В ІСТОРИЧНІЙ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ 237

Історична пам'ять в умовах гібридної війни

Докашенко В. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ТА «ФРОНТИР» ХІРОАКІ КУРОМІЇ В ПОЛІТИЧНОМУ КОНТЕКСТІ ДОНБАСУ 241

Дубяга А. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ 252

Теміров Ю. ФАКТОР «ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ» У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ СУЧАСНОЇ РОСІЇ 257

Медвідь Ф., Курчина Т., Твердохліб А. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 266

Шкільний підручник як відбиток та інструмент історичної пам'яті

Безручко Л. ОТРАЖЕНИЕ ИСТОРИИ ХОЛОКОСТА В УЧЕБНИКАХ ПО ИСТОРИИ УКРАИНЫ И БЕЛАРУСИ КАК ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ ТОЛЕРАНТНОСТИ..... 276

Струкевич О. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ У КОНТЕКСТІ ПРОТИСТОЯННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ ТА ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПІДРУЧНИКОТВОРЕННЯ..... 280

Мартинчук І. КОНЦЕПЦІЯ ШКІЛЬНОГО ПІДРУЧНИКА З ІСТОРІЇ: ПОШУКИ І ДОСЯГНЕННЯ 286

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ..... 291

ЗАПРОШЕННЯ ДО ПУБЛІКАЦІЇ 294